

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom
Njih Svetosti papeža Leona XIII.,
Njih Prezvzišenosti kneza nadškofa goriškega
in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vreja in izdaje

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 5. zvezka.

Življenje sv. Leonarda Portomavriškega.	
IX. pogl. Misijoni sv. Leonarda v raznih toskanskih mestih	129
Sv. rožni venec. IV. 3. Simeon in Ana v tempelju	137
V. Katerega si devica v tempelju našla	140
1. Jezus v tempelju	140
2. O procesijah	144
O raznoverstni slepoti. III. (Konec).	147
Vsakdanji kruh. 5. Za mesec maj — veliki traven	151
Nekoliko kerščanskega nauka. 2. O plesu. (Konec)	153
Priporočilo v molitev	158
Zahvala za vslišano molitev	159

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1894.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Velja cel tečaj (12 zvezkov) 70 kr.

Nekoliko slovenske slovnice za poskušnjo.

(Dalje, §. 15. konec.)

Kjer so imele ostale osebe pred končnicami *e*, se je vpostavljal šeasoma tudi v 3. mn.; iz *prído*, *prédo*, *pišo*, *pléšo* je nastalo najprej: *prídeo*, *prédeo*, *pišeo*, *pléšeo*, potem po primerih, ki imajo v tej osebi *jo*: *prídejo*,¹⁾ *pišejo* itd. Na zadnje se je zgodilo to tudi pri glagolih na *-ovati*, *kúpu'jo*: *kúpu'jejo*, *vér'újo*: *vér'újejo*.

Oblike *môja*, *môjé*, *môjga*, *môjmù*, *môjmi* ali *môjêmi* so iz skercenih *ma'*, *mé*, *mêga*, *mémù*, *mémi* po moškem imenovalniku *môj*; sedanje knjižne oblike *mojega*, *mojemu* (nekedaj *môjiga*, *mojimu*), *mojimi* pa so se vpeljale po vplivu končnic v sestavljeni sklanji in oziiru na staro slovenščino.

Prestavljene glasove imamo n. pr. v besedah kaker *gomi'la* za *stsl. mogyla*, *čveté'rò* za *četvero*, *čvâr'st* za *čâr'stâv*, *čâbé'la* za *báčé'la*, *pu'ska* za *pu'kša*.²⁾

Po vmišljenem korenu ali napačni etimologiji je naredilo priprosto ljudstvo iz *prosínac*: *prosénac*, iz *séča'n* ali *séčân*: *svéča'n* ali *svéčân*, iz *veverica*: *lé'verica*, iz *vra'bâc*: *gra'bâc*, učenjaki iz *spoti'kati*: iz *podtikati*, iz *báčé'la*: *bučela*, iz *ârdeč*: *rudeč*, iz *pré'suštvò*: *prešestvo* (contra *sextum*); po presilnem ali šaljivem poslovenjevanju je nastalo iz *Marburg*: *Marribor*, iz *klavi'r*: *glasovi'r* iz *lokomotiv*: *lukamati'ja* itd.

Tretje poglavje. O povdarjanju ali naglaševanju.

§. 16. Koliko imamo raznih povdarkov.

Povdarek ali naglas imenujemo navadno z nekolikim povzdignjenjem sklenjeno ojačenje glasu pri izgovarjanju keterega zloga v besedi ali ketere besede v stavku. Po tem razločujemo besedni povdarek in stavčni povdarek. O poslednjem se ima kaj več govoriti v skladnji; tukaj bodi opomnjeno le, da se stavčni povdarek družji z besednim, tako da pada na zlog, ki ima besedni povdarek — razen, ke bi imel kateri drugi zlog posebno važnost za misel — in da se kaže ta povdarek tudi že na per-

¹⁾ V Dalm. se nahajajo oblike na *-eo* jako pogostoma in nikaker ni verjetno, da bil le tako pisal nam. *-ejo*; *-ejo* sicer tudi piše, vendar le v posameznih primerih: *prejmejo*, *omiijejo*, *flhipazhejo*. V Trub. post. stoji tako že večkrat; tu beremo celo *premagujejo*, za kar bi bil pisal Dalm. le *premagujo*; prim. *omahujo*, *shalujo*, *vojškujó* itd.

²⁾ Nekod *kropi'va* za *kopri'va*, *tâké'ri* za *kâté'ri*, v Ribn. *bra'vâc* za *vra'bâc*, *po'v'na* za *po'nvâ*, v goriški in ben. slov. *kua-zati* za *ekazati*, *bujti*, *mu'jtí* za *vbiti*, *vmiti*; poslednja dva prim. tudi v premurščini.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIII. tečaj.

V Gorici, 1894.

5. zvezek.

Življenje sv. Leonarda Portomavriškega.

(P. A. M.)

I X. P o g l a v j e.

Misijoni sv. Leonarda v raznih toskanskih mestih.

Ko je bilo na ta način, kar je bilo treba, vse vrejeno in določeno, je imel sv. Leonard svoj prvi toskanski misijon l. 1712 v Pitiljanu, soanske škofije, z nenavadnim vspehom. Veliki vojvoda je bil izbral nekega moža, da je misijonarjem vse potrebno preskerbel. Ta je pisal svojemu bratu v Florencijo sledeče: „Ne morem si kaj, da bi ti ne popisal v svoji veliki navdušenosti, kako je te dni osrečil Pitilijan neki velik služabnik božji. Zdaj je sklenil sv. misijon in pojde v Soran, da osreči tudi ta kraj, zakaj njegovega delovanja ne smem imenovati spreobračanje temuč posvečevanje. P. Leonard je v resnici trobenta sv. Duha, ki se svojim sladkim glasom, tudi najbolj terde poslušavce k sebi privabi. V veliko čast si štejem, da mi je Nj. kraljeva visokost izročila to nalogo, da mu snem streči in ga v vsem podpirati. Pripravil sem za P. Leonarda majhino stano-

vanje s priprosto vrejeno celico. Ali komaj je prišel, vže je vkazal vse iznositi vun in deske položiti po tleh, da bi mu služile za posteljo. Jaz mislim, da ga le posebna milost božja vzdržuje, ker bi bilo sicer nemogoče prenašati človeški natori toliko truda in tako grozovito spokornost.“ —

V sredi zime je bil nato svetnik še po več vaseh tega kraja. Povsod je učil in grešnike klical h pokori. Ko je veliki vojvoda slišal, s kakim vspehom dela sv. Leonard in kako ljudstvo o njem govori kaker o aposteljnu, vkaže, naj se mu vse to popiše, in ta spis je potem izročil arhivu samostana San Frančesko v veden spomin.

Leta 1713 je zadela Toskansko huda šiba božja. Ne samo da se je huda živinska kužna bolezen silno širila, temuč po celi deželi je bila tako velika suša, da so se ljudje bali tudi lakote. Zato je naprosil veliki vojvoda nevtrudljivega delavca Gospodovega, naj bi vodil v stolni cerkvi v Florenciji tridnevni misijon. Vspeh je bil velikanski in gorečnost ljudstva tolika, da se je po veliki cerkvi le jok in zdihovanje razlegalo in so imeli spovedniki še več dni obilno dela.

V zahvalo, da je kmalu na to, po priprošnji preblažene device Marije, kužna živinska bolezen po Toskanskem ponehala, napravil je veliki vojvoda zopet tridnevno svečanost, katero je vodil naš svetnik v božjepotni cerkvi Santa Marija dell'Impruneta, kake dve uri od Florencije oddaljeni. Veliki vojvoda je poslal po celi svoji deželi povabila h tej pobožnosti, zakaj staro, čudodelno podobo matere božje je ljudstvo zelo častilo. Vkljub dolgega in težavnega pota se je zbrala neizmerna množica ljudi; več kot sto tisoč jih je bilo in mej njimi prestolonaslednik, princesinje, apostoljski poslanec, nadškof in mnogo druge imenitne gospode. S čudodelno podobo matere božje so napravili procesijo in ko so prišli na bližnji hribček, je sv. Leonard s toliko navdušenostjo pridigal, da ni nobeno oko suho ostalo. Čudežno pri tem je bilo to, da so celo tisti, ki so bili pol ure od pridigarja oddaljeni, vender vsako besedo razumeli. Pri slovesnem blagoslovu so streljali s topi, kar se je po naredbi velikega vojvode ponavljalo od griča do griča, od vasi do vasi, tako, da se je na ta način celi toskanski deželi naznanil genljivi trenutek sv. blagoslova.

Na to je odrinil svetnik v mesto Prato. Veliki vojvoda je bil izročil verlim redovnikom v Florenciji kake pol ure od me-

sta Prato oddaljen samostan observantov, San Frančesko delj Paljko imenovan, da bi tudi tukaj vpeljali tako lepo in popolno redovniško življenje. V ta samostan so prišli bratje meseca avgusta l. 1712; pa jih je čakalo tam enako kot v Florenciji mnogo zaprek in težav. Njih blagi varih, veliki vojvoda, je spoznal, da ni bolj pripravnega sredstva, vporno in slabo podučeno ljudstvo za redovnike pridobiti, kaker da vodi naš svetnik v Pratu sv. misijon. Od sv. misijona je za gotovo pričakoval, da se bodo duhovi pomirili in da mu bo ljudstvo za tolik dar iz serca hvaležno. Dne 21. maja l. 1713 je odpotoval sv. Leonard v Prato. Na proti mu je prišla vsa duhovščina z generaljnim vikarijem na čelu. Ta poda svetniku podobo križanega Zveličarja in napravi na obilno zbrano ljudstvo kratek nagovor o besedah sv. aposteljna Jakoba: „Predragi, bodite spolnjevavci besede božje, ne samo poslušavci, ker drugače bi se motili.“ Na to je svetnik odgovoril, da noče nič družega pridigovati, kaker Jezusa in sicer križanega, in da rad dá vse, tudi kri in življenje, ako se le vsi pri tem sv. misijonu resnično spreobernejo.

V resnici je bilo ljudstvo že pri prvi pridigi tako skesano in od pretresljivih besed svetnikovih h spokornosti spodbujeno, da je mogel komaj končati svoj govor zavoljo glasnega joka in zdihovanja. Sad sv. misijona je bil velik.

Duhovne vaje in spokorne procesije so spremenile mesto v vert čednosti, in prešnje nasprotnike bratov v hvaležne dobrotnike.

Po vsi toskanski deželi se je naglo razširil glas o tem resnično apostoljskim misijonarju. Od vseh strani so se oglašali škofje in ga prosili, naj pride tudi v njih škofije, budit ljudstvo k pokori in pobolšanju. Svetnik je rad vstregel njih želji. Saj je ravno to bilo njegovo največe veselje, da je mogel veliko storiti za večo čast božjo in zveličanje duš. V l. 1714 in 1715 je prehodil škofije Massa, Areco in Volterra, Pešija, Kijuzi, Kolle San Miniato in Pistojo. Kolik je bil sad in vspeh njegovega delovanja, moremo nekoliko sklepati iz pisma, ki je je pisal župnik v San Roko pri Pistoji gvardijanu v Florencijo. „Blažena ura, v kateri mi je prišla misel, da sem prosil p. Leonarda. O, koliko dobrega, moj pater, je storil Bog po svojem izverstnem služabniku. To ve le Gospod sam, zakaj le on to vidi. Celo mesto časti p. Leonarda kot svetnika, učnega pridigarja in nevtrudljivega misijonarja; vse je pridobil sè svojimi gorečimi be-

sedami, vse je pretresel, tudi naj bolj mlačne. Nespokorjen, nepoboljšan je ostal le tisti, ki ga ni prišel poslušat. Vdeležba pri drugi procesiji je bila silno velika. Pričujočih je bilo kakih petnajst tisoč in pri papeževem blagoslovu okolu dvajset tisoč. Spovedniki celega mesta so bili z delom preobloženi. Vsi, ki so se sv. misijona vdeležili, so bili pretreseni in zamišljeni. Skerbeli so le za svojo dušo, na vse drugo so pozabili. Plemenite in imevitne gospe se niso vstrašile nobenega truda. Tudi ob najbolj nepriležnem času, v največi vročini so prišle k sv. Roku, da so mogle svetnika slišati in pri njemu svojo spoved opraviti. Obilno ljudstva je prenočilo tudi v cerkvi. Zahvaljen bodi Bog, ki vedno obiskuje svojo cerkev in ji pošilja svoje služabnike. Koliko sadu je obrodil sv. misijon, kaže vže velika gorečnost za obiskovanje sv. križevega pota. V resnici občudovanja vredno je, kako tudi še zdaj po sv. misijonu gospodje in gospe iz Pistoje, ki so bili sicer tako mlačni in naprotni vsaki zunanji pobožnosti, z veseljem molijo sv. križev pot, ponižno poklekujejo in zemljo poljubujejo“.

Ravno takrat, ko je bil sv. Leonard končal sv. misijon v Pistoji, so ga pri provincijalnem kapiteljnu izvolili za gvardijana samostana San Frančesko in za voditelja vseh toskanskih samostanov, v katerih se je vpeljalo ostrejšo in popolno redovniško življenje. Pri kapiteljnu zbrani očetje so bili namreč tega prepričanja, da se bo to svetišče, pri znani gorečnosti svetnikov za redovniško popolnost in pri njegovem lepem zgledu čisto ohranilo. Bil je pa v tistem času tudi potreben tak vnet in serčan predstojnik in vodja, ko se je bilo treba mnogo vojskovati, marisiketere zapreke in nasprotstva odstraniti, ki so zavirala vpeljavo ostrega in tako popolnega redovniškega življenja. Za sv. Leonarda seveda je bila to jako neprijetna novica, ker je veliko bolj želel podložnik biti kakor predstojnik in tudi svojemu misijonskemu delovanju se ni mogel več tako posvetiti. Vender se je podvergel ponižno volji božji in sprejel to novo in toliko odgovorno čast s terdnim sklepom vse svoje dolžnosti najnatančneje spoljevati. Najpervo je obernil vso svojo skerb na to, da je vodil svoje podložne do vedno večje redovniške popolnosti in da jih je spodbujal, vedno bolj goreče delati za svoje lastno in svojega bližnjega zveličanje. Marisikaj seveda je bilo treba zboljšati, spremeniti in vrediti, čemer se pa ne moremo čuditi, ako pomislimo, da so bratje še le pred kratkim časom do-

bili samostan San Frančesko v svojo oblast. Pred vsem je spoznal svetnik za najpotrebniše, da sestavi neka pravila, po katerih naj bi bratje v lepem redu in popolni edinosti živeli. Ta pravila, ki so bila po svoji ostrosti onim rimskega samostana popolnoma podobna, je dal svetnik vsakemu svojih sobratov pregledati in poterditi. Vsi brez izjeme so jih sprejeli. Tudi generalj celega reda jih je pregledal, zavoljo resnično serafinskega duha pohvalil in tiskati dal. Enako je prebral ta pravila tudi papež Klement XI., pohvalil gorečnost in pobožnost svetnika in po svojem tajniku, kardinalju Paolučiju, mu je 15. novembra l. 1716 v posebnem pismu izrazil svoje serčno veselje in vse svoje dopadajenje.

Sv. Leonard je kot predstojnik z očetovsko skerbjo združil nežno ljubezen materino. Čeravno je bil do samega sebe ne navadno oster, do svojih podložnih je bil prizanesljiv in dobrotljiv. Poln sočutja je prenašal slabosti vsacega in se iz serca veselil, ako je imel v samostanu vsak to, kar je smel imeti po sv. vodilu in hišnih pravilih.

Zato je zapovedal tistim, ki so bratom za živež skerbeli, naj svojo službo ze vso skerbjo in z veseljem spolnjujejo. Večkrat je ljubeznjivo silil in prigovarjal svojim sobratom, naj se brez strahu pokrepčajo s pripravljenimi jedmi, naj se nanj nič ne ozirajo, zakaj on je terdnega zdravja in lahko prenese kako zatajevanje.

Precej od začetka se je vstavil odločno vsemu in odstranil vse, kar je bilo kolikaj nasprotno sv. vboštvu. Od tistega časa, kar je bil samostan, čiger predstojnik je bil sv. Leonard, vstanovljen, bratom ni bilo prav nič potrebno za vsakdanje potrebe skerbeti ali miloščinjo pobirati. Veliki vojvoda jim je preskerbel vse to kaker dober oče. Komaj pa je bil sv. Leonard postavljen za gvardijana temu samostanu, je precej spoznal, da se to ne strinja prav sè sv. vboštvom in da se zdi, kaker bi imeli bratje premalo zaupanja v previdnost božjo. Zato je sklenil slovesno se odreči vsaki podpori od strani velikega vojvode. Da bi se izognil kaki zopernosti in nejevolji samostanske družine, pa ni hotel svojevóljno nič vkreniti, temuč podvreči se sklepu svojih podložnih. V ta namen jih pokliče skupaj in jim pove svojo željo. Od začetka je govoril prav mirno, pa vedno bolj žive so bile njegove besede, ko jim v svetli luči kaže kako lepo in popolno je zaupanje v previdnost in očetovsko skerb božjo, ki jim bo gotovo v vsaki sili in potrebi pomagala. Res so enoglasno in z veseljem

sprejeli njegov sklep in odločili nadalje le od miloščinje živeti. Gvardijan je tedaj v imenu vseh napisal prošnjo, v kateri velikega vojvodo zahvaljujejo za vso njegovo dobrotljivost in skerb ter ga prosijo, naj jim dovoli, da bodo smeli nadalje na drug način za svoje potrebe skerbeti. Veliki vojvoda se je jako čudil; v vseh dolgih letih svojega vladanja še ni bil dobil enake prošnje. Mnogo se je trudil, da bi gvardijana pregovoril, pa vse je bilo zastoj. Ta je vedno le zaterjeval, da imajo vsi terdno zaupanje, da bo Bog gotovo izpolnil obljubo, katero je dal Jezus v bogim v duhu.

Gospod Bog pa tudi ni prav nič odlašal opravičiti zaupanje svojega zvestega služabnika. Malo časa potem, ko so si dobri redovniki odtergali zadnjo človeško podporo in vse svoje zaupanje postavili le v previdnost božjo, je nastalo l. 1716 veliko pomanjkanje olja. Zakaj ostra zima je bila po vsem Toskanskem pokončala mnogo sadnega drevja, posebno pa so terpele oljike. Redovni brat, ki je imel za olje skerbeti, je bil v veliki stiski. V samostanu je bilo le še prav malo olja v neki posodi; samostanski dobrotniki pa so sami terpeli veliko pomanjkanje. On gre toraj k svojemu predstojniku in mu razodene svojo stisko. Svetnik pa je ostal pri tem popolnoma miren ter je prijazno rekel: „Zaupajte v Boga in ne dvojite, on bo že skerbel!“ Ko so pa tudi zadnje kapljice olja pošle, gre brat zopet k njemu in mu pove, da si ne ve pomagati. Svetnik pa ravno tako kot prej reče: „Zaupajte v Boga in ne dvojite, on bo že skerbel. Ali mislite, ljubi bratje, da bo Bog zdaj na nas pozabil, ko smo iz ljubezni do njega vse zapustili in se v zaupnji na njegovo previdnost odrekli podpori velikega vojvode?“ Komaj je bil to spregovoril, vže je bilo poslanih od dveh dobrotnikov osem sodčerkov olja v samostan. En drugikrat so bili iz samostanske cerkve pokradeni vsi altarni pertjé. Precej veliko denarja bi bilo treba, da bi se bili novi nakupili. Cerkovnik ves prestrašen in žalosten naznani gvardijavu tatvino. Sv. Leonard pa odgovori: „Bratje, zaupajte v Boga; mi imamo mogočnega in dobrega očeta, on bo za vse naše potrebe skerbel.“ In tako se je tudi zgodilo. Markiza Ferroni ni samo za zdaj vse altarne perte kupila, temuč se je tudi ponudila, da hoče, dokler bo živa, skerbeti za perilo samostanske cerkve.

Ako se je katerikrat pripetilo, da je bratom res kaj potrebnega primanjkovalo, tako na primer, da pri mizi zdaj ni bilo tega zdaj onega, je skušal sv. Leonard grenkobo vboštva osladiti s

prijaznim obrazom in sladkimi besedami. Pri taki priliki je ves vesel zaklical: „Zdaj smo pravi manjši bratje.“ Sploh si je svetnik prizadeval, da je svoje brate vodil do vedno višje popolnosti. Razun osebnega opominjevanja in poduka je govoril vsako nedeljo večer v obednici o spolnjevanju sv. vodila, o ostri dolžnosti vsacega redovnika hrepeneti po popolnosti, in velikem plačilu, ki čaka dobrega redovnika. Vsi prevzeti in navdušeni so bili njegovi poslušavci ne samo za dobro temuč tudi za sveto življenje. Tudi udje družin redov so večkrat prišli v samostan San Frančesko in pred vratmi obednice, da bi jih svetnik ne videl, so poslušali njegove prelepe govore, v veliko svojo dušno korist. Večkrat se je zgodilo, da so se njegovi sobratje, ginjeni od besed svojega učenika in očeta, vergli k njegovim nogam in mu vse izročili, kar jim je bilo v njih prosto porabo odločeno. Sploh je sv. Leonard pred vsem skerbel, da se je biser sv. reda, vboštvo, povsod kazalo, v obednici, v celicah, v obleki, v samostanu in cerkvi.

Dobro so bile znane sv. Leonardu besede sv. aposteljna Pavla, katere je pisal svojemu učencu Timoteju, da naj bo zgled vernim v besedi, v obnašanju, v ljubezni, v veri in čistosti, in zavoljo tega si je tudi prizadeval svoje sobrate zlasti z lepim zgledom k popolnosti napeljevati. In v resnici, on je bil prava podoba največjega vboštva.

V njegovi celici ni bilo drugega, kakor dve deski, na katerih je spal, in ena odeja. Pisal je na deski, ki je bila k steni pripeta, in sedel na koncu desak, ki ste mu bile za posteljo. Razen tega je bila v celici še neka shramba za njegove spise, brevijar, sv. vodilo, naočnice, spokorni pas, dva biča, lesen križ, sv. rožni venec in podobi brez madeža spočete device Marije in sv. Vincencija Ferrerija. Na stenah so visele dve ali tri svete podobe in križ, ki ga je na svojih popotovanjih nosil na persih. V svojo porabo ni hotel imeti niti najmanj vredne styari. Škarje, žepni nožič in enake reči si je izposojeval od drugih. Povsod, tudi v najmanjših rečeh je kazal veliko varčnost, kakor na primer pri papirju, pri luči, da, celo vode ni hotel preveč porabiti. Ko ga je neki sobrat zavoljo tega poprašal, je rekel: „Ljubi brat, za vodo, katero drugi porabijo, meni ne bo treba odgovora dajati, pač pa za vodo, katero jaz porabim“.

Pa tudi v drugih pobožnih vajah, je bil naš svetnik svojim bratom najlepši zgled. Pri prvem vdarcu zvona je vse po-

pustil in hitel na kor, ki je bil zanj raj na zemlji. Tam se je vergel na obraz in počastil svojega Zveličarja v presvetem zakramentu. Spoznal se je za nevrednega, stati pred obličjem božjim, in še bolj, njega v družbi redovnikov poveličevati. Na to je prosil svojega Jezusa, preblaženo devico Marijo, svojega angelja varuha in vse svoje patrone, naj oni njegovo nevrednost nadomestijo in namesto njega Gospoda Boga hvalijo in častijo. Pri molitvi je bila njegova duša vsa vtopljenja v Bogu in zdelo se je, kaker bi bil ves iz sebe. Vedno je stal po koncu, nigdar se ni naslonil, čeravno mu je morala biti zelo težavna večkrat dve do tri ure dolga molitev. Na koru se je navadno vstopil v sredo mej klerike. — Tudi za občni blager svojih someščanov skerbeti ni pozabil in kmalu je imel priliko pokazati svojo veliko ljubezen do bližnjega. Raznesla se je bila namreč govorica, da je Bog neki pobožni duši razodel, da prete prebivavcem mesta Florencije hude šibe božje, ako se resnično ne spokore. Eno noč, meseca januarja, ko so bratje ravno po opravljenih molitvah o polnoči prišli v svoje celice, je naenkrat nastal velik potres, tako da so se bali, ako se ponovi, se bo vse mesto pogreznilo. Ko je svetnik potres opazil, zbere hitro svoje brate, ki so iz strahu pribežali iz celic, jih opominja k zaupanju na Boga ter pelje v cerkev. Tukaj jim je postavil pred oči, kako so do sedaj vživali dobrote ljudstva in da so zdaj dolžni vse storiti, da potolažijo jezo božjo. Po njegovem zgledu so se vsi dolgo časa do kervi bičali in druga spokorna dela opravljali, in Bog je prizanesel ljudstvu. Pa še več! Tudi svoje življenje je bil pripravljen darovati. Že več časa so se prebivavci toskanske dežele bali, da bo huda kužna bolezen, ki je toliko živine pomorila, tudi ljudi napadla. Preplašeno se je vse treslo, posebno ker je bilo govorjenje, da je že na mnogih krajih kuga tudi ljudi prišla. Zlasti je bil strah v Florenciji. Čeravno so bili namreč vsa mestna vrata skerbno zaperli in straže postavili, vendar je bilo v mestu že več slučajev kužne bolezni. Sv. Leonard je zopet zbral svoje sobrate v obednici in jim govoril, kako veliko in zaslužno delo ljubezni bi bilo, ako se vsi odločijo, kužnim bolnikom streči. „Kar mene zadeva, je rekel, sem terdno sklenil svoje življenje darovati in srečnega bi se štel, ke bi mogel iz ljubezni do bližnjega vmreti.“ Vsi so obljubili, da se hočejo ravnati po njegovem zgledu. K sreči je bolezen kmalu na to ponehala.

Sv. rožni venec.

P. F. H.

IV.

3. Simeon in Ana v tempelju.

„In glej! bil je človek v Jeruzalemu, kateremu je bilo ime Simeon, in ta je bil pravičen in bogaboječ, in je čakal oveseljenja Izraelovega, in sv. Duh je bil v njem. Razodeto mu je bilo od sv. Duha, da ne bo videl smerti, dokler ne vidi Gospodovega Kristusa. In je prišel v duhu v tempelj, ko so prinesli otroka Jezusa njegovih stariši, da bi storili zanj po šegi postave.“
Luk. 2, 25 — 27.

Pripoveduje se nam o tem Simeonu, da je bil sin znanega pismoučenika Hiljela in oče Gamalijela, ki je bil učenik v postavi mladeniču Savlu. Ze vsemi pobožnimi Izraelci svoje dobe je pričakoval spolnjenja božje obljube in prihoda obljubljenega Odrešenika, ker so se bili dopolnili časi. Judje so bili zgubili svojo samostojnost in vkljenjeni so bili v jarem Rimljanov in Heroda; in judovska verska občina sama je bila razcepljena v več ločin.

Simeon pa je prejel od sv. Duha obljubo, da bo pred svojo smertjo videl obljubljenega mesija. To nam spričuje veliko svetost Simeonovo, da mu je bila dana ta obljuba. V tem je presegel celo Abrahama, Izaka, Jakoba, Mojzesa ter druge očake in pieroke; zakaj „vsi ti so vmerli v veri, in niso prejeli obljubljenih reči, ampak so jih le od daleč gledali in pozdravljali“ (Heb. 11, 13.) In sv. Duh, ki mu je dal to obljubo, on ga je peljal tudi v tempelj, ko je bil Zveličar sveta darovan; ter mu dal spoznati mesija iz mej toliko otrok, ki so bili darovani. Timotej iz Jeruzalema meni, da je Simeon videl sveto devico in božje dete obdani z nebeško svetlobo in ju po tem spoznal.

Tedaj je vzel tudi on dete „v svoje naročje, ter hvalil Boga in rekel: Sedaj spustiš svojega hlapca, Gospod! po svoji besedi v miru, ker so videle moje oči tvoje zveličanje, katero si pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvetljenje nevernikom, in v čast Izraelu svojemu ljudstvu.“ (Luk. 2, 28—32.) — O Gospod, tako je hotel pobožni starček reči, moje serce je nasičeno ze vsem, po čemer je hrepenelo; zakaj videl sem Gospo-

dovega maziljenca, odrešenika sveta, po katerem edinem sem hrepenel. Nobene želje nimam več na tem svetu, zato rad in vesel vmerjem, da se preselim v večni mir. Sv. Ciprijan nam daje iz teh Simeonovih besed tale nauk: „Vesel zavoljo bližnje smerti v svesti si, da bo kmalu poklican sè sveta, je vzel otroka v svoje roke in hvaleč Boga, je rekel veselo: „Sedaj spusti svojega služabnika v miru po svoji besedi, ker so moje oči videle zveličanje sveta.“ S temi besedami je poterdil, da božji služabniki zadobe pravi mir in pokoj, ko so rešeni betežnosti tega sveta in srečno dospo v loko večnega miru in pokoja ter po prestanem smertnem strahu dosežejo nevmerjočnost. Zakaj to je naš pravi mir in pokoj, to naša trdna, stalna in večna varnost.“

Sv. cerkev je Simeonove besede sprejela mej dnevne molitve. S tem hoče opomniti svoje služabnike, naj vedno tako žive kakor bi imeli še ta dan vmreti, in pa, da naj ne navezujejo svojega serca na ničemernosti tega sveta, ampak naj bodo napolnjeni sè Simeonovim hrepenenjem, da bodo mogli reči z aposteljnom: „Želim biti razvezan, da bom s Kristusom.“

Božje dete je pa imenoval „luč v razsvetljenje narodov.“ S tem je hotel naznaniti, da je prišla tista luč, katero so napovedovali preroki. Izajija piše: „Dal sem te zavezo ljudstvu, luč narodom; da odpreš oči slepim, in iz zavora izpelješ jetnika, in iz ječe nje, ki v temi sedijo.“ 42, 7. In zopet: „Glej, tebe dam za luč narodom, da boš moje zveličanje do pokrajine zemlje.“ (49, 6).

Čast Izraelove hiše pa je Kristus, ker je iz Judovega rodu in živel mej Judi. V Judeji je postavil temelj svoji cerkvi, tam je terpel, od mrtvih vstal in v nebesa šel. Jude si je izbral za svoje aposteljne in tiste, ki so vanj verovali, je obdaroval z milostjo čudežev in nepremagljivo serčnostjo.

Ali niso ga spoznali vsi Judje za obljubljenega odrešenika. To je sprevidel v duhu starček Simeon: „In jih je blagoslovil in rekel Mariji: Glej, ta je postavljen v padec in v znamenje, kateremu se bo zoper govorilo. In tvojo lastno dušo bo meč presupil, da se misli razodenejo iz mnogih serc.“ (Luk. 2, 34—35) — Jezus, ki je prišel na svet v vboštvu in pomanjkanju, je bil ravno s tem mnogim v padec, ker so pričakovali bogatega in imenitnega mesija. Kedor pa ponižno vanj veruje, temu bo v vstajenje in zveličanje. Po svojih nerazumljivih sklepih pripusti Bog, da se vsi brezverci proti njemu vzdigujejo, ga sovražijo in

preganjajo. To pa tudi tvojo dušo, o Marija, navdaja z najbitkejšo žalostjo. Pa mora se tako zgoditi, da se razodenejo misli ljudi, da se pravični, ki so se oklenili zveličarja tudi v siromaštvu, ne iskaje posvetnega dobička, ločijo od krivičnih, ki so iskali v mesiji le samega sebe in svoje povišanje.

„Bila je pa tudi prerokinja Ana, Fanuelova hči, iz Aserjevega rodu. Ta je bila zelo v letih, in je po svojem devištvu živela s svojim možem sedem let. Ta vdova je bila pri štiri in osemdesetih letih, ketera ni šla od tempeljna, in je s postom in molitvami noč in dan Bogu služila. In ona je ravno tisto uro tje prišla in je Gospoda častila, in od njega govorila vsem, kateri so čakali Izraelovega odrešenja.“ (Luk. 2, 36—38.)

Besede, s katerimi hvali sv. pismo Ano, so nam dokaz, kako sveta je bila ta vdova. Živela je vedno v prostorih poleg tempeljna, da je Bogu služila in mladino učila. Ana je služila Bogu s postom in molitvijo, pa tudi bližnjemu s podučevanjem, „govorila je ze vsemi, ki so čakali Izraelovega odrešenja“. Kedo bi mogel popisati pobožnost, terdno vero, stanovitno upanje in gorečo ljubezen, s katero je ta žena v tempeljnu molila majhino dete kot svojega Boga in odrešenika? Le prava pobožnost more taka čutila v sercu vzbuditi.

Bog je Simeonu podaljšal dneve njegovega življenja za voljo njegove svetosti, da je videl zveličanje sveta; tako tudi prerokinji Ani. Oba naj očitno spoznata svojo vero v to božje dete, naj očitno spričujeta — ter se še le potem preselita v večni mir. In res se nam pripoveduje, da sta Simeon in Ana kmalu po Jezusovem darovanji v tempeljnu vmerla.

„In njegov oče in njegova mati sta se čudila temu, kar se je o njem govorilo.“ (Luk, 2, 33). Jožef in Marija sta dobro vedela, da bo njiju otrok odrešenik Judov, saj ju je podučil angelj Gabrielj. Kar sta pa Simeon in Ana navdihnjena od sv. Duha prerokovala ob otroku, tega nista tako natanko vedela, vendar sta se morala čuditi, da sta Simeon in Ana tako odločno in navdušeno oznanjevala, da bo ta otrok vse narode razsvetlil, da bo mnogim v vstajenje, mnogim pa v padeč in da bo celo serce njegove matere prebodel meč bolečin. Marija in Jožef sta skrivnosti, ketere jima je Bog razodel, hranila v svojem sercu; sedaj sta pa slišala očitno govoriti o tem, kar sta mislila, da je svetu skrito. Kako bi se ne čudila?

Ko moliš to skrivnost sv. rožnega venca, postavi si živo

pred oči Jezusovo darovanje v tempeljnu; preišluj, da pod postavo greha zdihuje vesoljni človeški rod in se zahteva zadoščenja od vseh, da sta bila pa Jezus in Marija od te postave izvzeta; občuduj Marijino pokorščino in ponižnost, ker se je postavi vender podvergla, ter stori terden sklep, da hočeš vse zapovedi ravno tako natanko in vestno spolnjevati; potem smeš upati, da ti bo Marija po dokončanem zemeljskem življenji pokazala blagoslovljeni sad svojega telesa.

Gospodu, čiger je vse najboljše in najdražje, je darovala Marija svoje najboljše in najljubše, svojega božjega sinu. Najboljše, kar ti, Gospod, moremo mi dati, je čisto serce. Zato ti darujemo svoja serca, polna kesanja zavoljo naših grehov s terdnim sklepom, da hočemo vedno krepstniši in svetejši postajati. Od sedaj hočemo biti le tvoja last in le po tvojih svetih zapovedih živeti. Daj nam k temu svojo milost. Amen.

V.

„Katerega si devica v tempeljnu našla.“

„In prigodilo se je, da so ga tretji dan v tempeljnu našli sedečega v sredi učnikov, ki jih je poslušal in popraševal.“ Luk. 2, 46.

1. Jezus v tempeljnu.

Nekaj skrivnostnega je cvetlični popek. Gotovo je že mariosigdo stal pred cvetličnim gërmom ter z veseljem pa tudi neko žalostjo opazoval popke in mislil, kakov cvet se bo razvil iz njih — ali pa jih bo slana zamorila. Tak nerazvit popek je tudi vsako majhino dete. Če nas gleda sã svojimi nedolžnimi očmi, ne hote zdihnemo: „V resnici, to je božja podoba“.

Če je vže duša vsacega otroka v njegovih letih nedolžnosti za nas nekaj skrivnostnega, koliko bolj skrivnostno nam je še dete, ki je združilo v eno osebo človeka in Boga. Vse pa, kar vemo o tem božjem detetu od njegove vernitve iz Egipta do njegovega tridesetega leta, nam je povedano v sv. evangeliju s temi le kratkimi besedami: „Njegovi stariši so vsako leto hodili k velikonočnemu prazniku v Jeruzalem. In ko je bil dvanajst let star, so šli njegovi stariši v Jeruzalem po navadi praznika. In ko so dnevi pretekli in so nazaj šli, je ostal mla-

denič Jezus v Jeruzalemu, in njegovi stariši tega niso vedeli. Menili so pa, da je pri družini, in so šli dan hoda, in so ga iskali mej sorodniki in znanci. In ko ga niso našli, so se vernili v Jeruzalem, in so ga iskali. In prigodilo se je, da so ga tretji dan našli v tempeljnu sedečega v sredi učnikov, ki jih je poslušal in popraševal. Vsi pa, kateri so ga slišali, so se čudili nad njegovim umom in nad njegovimi odgovori. In ko so ga v gledali, so se zavzeli; in njegova mati mu je rekla: Sin! kaj si nama tako storil? Glej! tvoj oče in jaz sva te sè žalostjo iskala. On pa jima reče: Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta? In ona ni sta umela besede, katero jima je govoril. In je ž njima šel in prišel v Nazaret, in jima je bil pokoren. In njegova mati je ohranila vse te reči v sercu. In Jezus je rasel v modrosti in starosti, in milosti pri Bogu in pri ljudeh“ Luk. 2, 41—51.

S temi besedami sv. evangelja je nam naznanjena razmera Jezusa do njegove deviške matere in njegovo notranje božje življenje. Premišljujmo to po besedah sv. evangelija.

Postava je zahtevala od slehernega Juda, da je romal trikrat na leto v Jeruzalem, opravil v tempeljnu svojo daritev in zahvalil Boga za prejete dobrote in sicer o veliki noči, binkoštih in o praznikih zelenih šotorov. Da je Jezusov rednik sv. Jožef redno hodil k tem praznikom, smemo sklepati vže iz tega, ker ga sv. pismo imenuje pravičnega. Da ga je spremljala tudi njegova deviška zaročnica, če tudi po postavi ni bila zavezana, smemo sklepati iz besed sv. evangelija: „Sla sta po n a v a d i gori v Jeruzalem.“ Tudi si smemo misliti, da je Jezus vže pred svojim dvanajstim letom hodil z Marijo in Jožefom v Jeruzalem, če tudi nam sv. evangelij le eno pot omenja. Prazniki so trajali vsaki krat pa osem dni, pa postava ni zahtevala, da bi ostali ljudje vseh osem dni v Jeruzalemu. Jožef in Marija pa sta skoraj gotovo ostajala ves čas v Jeruzalemu, ker nam pravi sv. pismo, da sta se vernila, ko so bili dnevi dopolnjeni. Popotovanje tja in nazaj se je veršilo v tropah ali karavanah. Ljudje enega rodu in kraja so romali skupaj ter mej potom popevali Davidove psaljne in druge pobožne pesmi. Žene so popotovale skupaj in možje skupaj. Otroci pa so šli ali z očetom ali pa z materjo. Iz tega lahko sprevidimo, kako je mogel Jezus v tempeljnu ostati in so šli njegovi stariši en dan hoda, ne da bi ga pogrešali. Jožef je mislil, da je Jezus pri Mariji, mati pa, da je

pri Jožefu. Še le ko sta se zvečer v prenočišči sešla, sta zapazila, da Jezusa ni. Kedo more strah in žalost sv. Jožefa popisati? Nista zgubila navadnega deteta, ampak božje dete, najdražji zaklad, ki jima je bil izročen.

Če tudi se je to zgodilo po nerazumljivem božjem sklepu, vendar sta si očitala neskebnost. Da bi bil Jezus kam zašel, tega si nista mogla misliti, ker sta poznala njegovo veliko modrost. Pa take in enake misli so jima britkost delale: Gotovo se je božje dete naveličalo najune vboge postrežbe, in zapustilo zemljo, to dolino solza, in se vernilo nazaj k svojemu nebeškemu Očetu. Ali pa si je izbral druge rednike, ker sva se premalo ozirala na njegovo božje veličanstvo. Ali pa je prišel celo v roke onim, ki so vže v zibeli po njegovem življenji stregli.“ Take in enake tožbe polagajo cerkveni učeniki materi božji na jezik. Pa, blažena devica, to ni bil vzrok, da te je božje dete zapustilo; vže sedaj se ima nad teboj izpolnjevati Simeonovo prerokovanje, da bo oster meč prebodel tvojo dušo. Vže sedaj moraš v svoji duši čutiti žalost, katero ti bo napravila daritev tvojega sinu za rešenje sveta; vže sedaj moraš skusiti, da si mati božjega deteta, ki pa ni le tvoja lastnina, ampak rayno po tebi lastnina vsega človeškega rodu. To je bil pravi vzrok tega dogodka.

Vsa žalostna sta Jožef in Marija zvečer po prenočišči iskala in popraševala po Jezusa. Kolika žalost se je polastila njiju serca, ker ga nikjer nista našla, kako dolge so bile za njiju ure te noči! Drugi dan se verneti nazaj v Jeruzalem. In prigodilo se je, da sta ga čez tri dni našla sedečega v tempeljni mej učeniki, in jih je poslušal in izpraševal. Jezus je pač to priliko porabil in je pripravljal Jude na svoj bližnji prihod. Gotovo je govoril o obljubljenem Odrešeniku, o prerokovanjih o njem, in da so se časi dopolnili. Če tudi je kot ponižen učenec sedel pri njih nogah, vendar je se svojimi odgovori in vprašanji osramotil njih učenost. Zato so se tudi vsi, ki so ga slišali, čudili njegovi modrosti in njegovim odgovorom.

Celo Jožef in Marija, pravi sv. pismo, sta se začudila, ko sta ga videla. Do sedaj še Jezus ni nigdar razodel svoje božje modrosti, tu pa ga vidita mej učeniki s toliko modrostjo, da so se mu vsi čudili. Kako bi se tega ne veselila, kako bi ga ne občudovala?

Potem pokliče Marija Jezusa na stran in mu reče: „Sin,

zakaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te sè žalostjo iskala!“ S temi besedami je Marija razodela svojemu sinu skerb, žalost in britkost, katero je zavoljo njega imela te tri dni. On pa jej je odgovoril: „Zakaj sta me iskala? Ali nista vedela, da moram biti v tem, kar je mojega očeta?“ Hotel je reči, ne bi me bilo treba iskati, saj sta si lahko mislila, da sem sedaj pričel delo odrešenja, zavoljo keterega me je poslal Oče na svet. Ne bom ostal pri vama, ampak zapustil vaju bom, ko pride čas, in sicer za vselej, da izveršim svoje poslanstvo, kaker sem vaju sedaj zapustil za kratek čas. Če sem ostal v tempeljnu brez vajune vednosti, storil sem, da vama pokažem, da v tem nisem odvisen od vaju, ampak od sklepov svojega nebeškega Očeta. Nisem vama dal povoda k žalosti, to vama je vzočila le vajuna ljubezen do mene in pa nevednost božjih skrivnosti; nista vedela, da sem izverševal delo svojega nebeškega Očeta. Častitljivi Beda pravi: „Ni je grajal, ker ga je kot svojega sinu iskala; le podučil jo je, naj gleda na to, kar je dolžan onemu, čiger sin je od vekomaj sem“.

„Marija in Jožef pa nista razumela besede, katero jima je rekel“, to je, dobro sta sicer vedela, da je Jezus, izročeno jima dete, božji sin in odrešenik sveta; način pa, čas in kraj, kedaj in kje bo ta svoj poklic jel izverševati, to jima je bilo neznano. Iz svete spoštljivosti pa si nista upala prositi, da bi jima razodel te skrivnosti, raji sta čakala, da jima jih sam razodene. Marija je raji ohranila v svojem serci besede, ketere je vže od Jezusa slišala, kaker pa radovedno po skrivnostih poizvedovala.

„In Jezus je šel po tem sè svojimi stariši v Nazaret in jim je bil pokoren. In je rastel v modrosti, starosti in milosti pri Bogu in ljudeh“. S temi besedami hoče sv. pismo le povedati, kako se je Jezus ljudem kazal. O kakem napredku pa ne more biti govora, ker je kot Bog in človek imel od rojstva vse božje lastnosti.

Ozrimo se še enkrat na to, kar smo ravno premišljevali. Najpervo vidimo Marijo v veliki žalosti, ker je zgubila svojega božjega sinu. Kaže se nam prvič kot „mati žalosti“. — Dragi bravec, so li tudi tebi oni trenotki najbritkejši, v katerih si ločen od svojega Jezusa? Če si lahkoišljeno z grehom zgubil svojega Boga, storiš tako, kaker je Marija? Ali ga iščeš brez miru in pokoja, dokler ga zopet ne najdeš? Glej, v pravi žalosti svojega serca ga v cerkvi pri spovednici zopet najdeš!

O Jezusu pravi sv. pismo, da je šel sè svojimi stariši v Nazaret in jim bil pokoren. Oj, koliko osramočenje za nas! Saj se zdi, kakor bi se otroci ravno v nepokorščini sè vso marljivostjo vadili! Pokorščina je perva in najjimenitnejša čednost; ni ga stanu, ki bi mogel brez nje obstati. In vender se v današnjih dneh ne pogreša nobena čednost tako splošno, kakor ravno pokorščina. Ni treba tega dokazovati. O Jezusovi mladosti nam pravi sv. evangelij le, da je bil svojim starišem pokoren, da bi spoznali veliki pomen in zasluženje pokorščine in se vadili v tej čednosti.

Jezus je rasel v modrosti, starosti in milosti — kako je pa z nami? Vsaki dan smo starejši in bliže groba, skerbimo, da smo tudi od dne do dne modrejši? Glejmo, da ohranimo božjo milost in jo bomo vedno bolj množili. Skerbimo, da bomo v dobrem vedno napredovali; kedor ne gre naprej, gre nazaj. Koristno je, da to resnico pogostokrat premišljujemo, pa si jo tudi globoko v serce vtisnemo ter Jezusa prosimo, naj nas podpira sè svojo milostjo, da moremo v dobrem od dne do dne bolj napredovati.

2. O procesijah.

Judje so imeli navado v slovesnih sprevodih romati k prazniku v Jeruzalem; tudi sveta družina se je ydeleževala teh sprevodov ter jih s tem posvetila in odobrila, in nam zgled dala. Vender jih je mnogo, ki se nad cerkvenimi procesijami spotikajo. Takim odgovarja vže sy. Krizolog tako: „Kje so oni, ki menijo, shodi v cerkev se smejo opuščati, in terdijo, da je molitev posameznih boljša nego skupna v cerkvi. Saj je Gospod sam obljubil, če bosta dva ali trije v njegovem imenu zbrani, bode on mej njimi in jim bo vse dal, kar ga bodo prosili. Če je odrešenik vže dvema to obljubil, kako bi mogel odreči onim, kateri ga v cerkvi sè svetniki združeni kaj prosijo“. In sv. Krizostom pravi: „Kako neumen je izgovor onih, ki pravijo, saj morem doma tudi moliti, — ali pridige doma ne moreš poslušati! Samega sebe goljufaš! Res je, da moreš doma moliti; pa doma ne moreš tako moliti kakor v cerkvi, kjer je toliko molivcev združenih, kjer se skupna molitev povzdiguje k Bogu. Tudi te bo Bog popreje vslišal, če združen z brati moliš. V cerkvi te podpira sè svojo molitvijo tudi mašnik, ki je Kristusov namestnik“.

Če imajo naši cerkveni sprevodi kot skupna molitev vže velik pomen, povikšajo ga pa še drugi vzroki. Saj je vže v človeški naravi, da želi čutila svojega serca in misli svoje duše tudi drugim razodeti. Kedor je o kaki resnici prav živo prepričan, ne more o njej molčati, ampak bo govoril o tem. Ker je kristijan živo prepričan o resnici sv. vere, želi to svoje prepričanje celemu svetu pokazati. To svoje spoznanje pa ravno kaže, ko se vdeležuje očitnih procesij. Spredaj se nese podoba križanega v znamenje, da je Jezus Kristus, naš Gospod, šel pred nami in nam zapustil zgled, da po njegovih stopinjah hodimo; le v živi veri na njega, le v telesnem združenji z njim po božji milosti, le v trdnem zaupanji na njegovo neskončno zasluženje smemo pričakovati, da bo vslišal naše molitve. Te resnice nas spominja križ, ki se nese pred procesijo.

Nadalje smo kristijani na zemlji dobro vrejena vojska. Pod vodstvom našega vodnika Jezusa Kristusa se bojujemo proti svetu, mesu in satanu in smemo, zanašaje se na našega vodja, pričakovati slavno zmago. Podpirani z njegovo milostjo in stanovitni v boji si bomo priborili venec večnega zveličanja in enkrat slavno šli v sveta nebesa. Zato hodimo v procesijah v verstah, kaker dobro vrejena vojska. Križ je naša zastava; za njim gredo najpervo nedolžni otroci, potem odrasli možje in žene. Molitev otrok toliko poprej predere oblake, koliker bolj nedolžni so. Zato stoje kot najboljši bojovníki v prvi versti. V sredi procesije pa veselo vihrajo bandera v znamenje zmage.

Hoja po polji in po zelenih travnikih zbuja v nas tudi marisikako resno misel. Tak sprevod nam sè živimi besedami kliče v spomin resnico, da smo tukaj vsi popotniki in tujci. Ni-mamo tukaj stanovitnega bivališča, ampak ga iščemo in bodemo še le našli, ko pridemo v hišo zveličanih v nebesa.

Če zapustimo posvečene prostore božje hiše in gremo na prosta polja in trate, spominjamo se tudi, da je Bog v cerkvah posebno v zakramentu sv. Rešnjega telesa pričujoč; in da tam tako rekoč čaka na naše molitve. Vender ga pa iz kamenja sezidane božje hiše ne morejo omejiti, on prešinja sè svojo sveto vsegapričujočnostjo vesoljno stvarjenje; celo meje zemlje niso njegove meje; zato poje kraljevi prerok: „Če vzamem peroti jutranje zarje, in zletim na meje morja, si Ti tam, in če se vzdignem gori v visočine ali grem dolu v globine, si Ti tam Ps. 138, 8.

Gola resnica je, če govori apostolj :

„Bog ni daleč od nas ; zakaj v njem živimo, se gibljemo in smo.“ Kaker Vsegapričujoči ve za vse naše dejanje in nehanje, kjer koli smo, tako vsliši tudi naše prošnje, kjerkoli molimo ; zato zapustimo v procesiji cerkev, gremo čez polje in travnike, da bi se te resnice prav živo prepričali.

Pri sprevedih hodimo ven na prosto, da bi privabili vesoljno stvarjenje, naj z nami vred povelečuje dobrotljivega stvarnika. „Vsa dela Gospodova hvalite Gospoda, povelečujte in povikšujte ga na vekomaj.“ Pa tudi trava z bliščečo roso, cvetlice se svojo vonjavo, okrepečevalni spomladanski zrak, in škerjanec, ki visoko v zraku žvergoli, — vse to nas tudi nasprotno vspodbuja, da spoznavamo božjo modrost. vsegamogočnost in dobrotljivost in ga za to hvalimo, častimo in iz vsega serca ljubimo.

Razen tega je naša velika sreča in veselje, če se setev dobro obnese. Pač je kmet s trdom in potom svojega obraza obdelal polje in v najboljši nadi izročil zemlji seme. Ali ne ta, ki sadi, ne ta, ki zaliva, je kaj, ampak tisti, ki daje rast.“ Zato se podamo v sprevedu na polje in prosimo sè svojimi molitvami božjega blagoslova za polje, da bi o pravem času pošiljal dež in sonce in bi tako bogato žetev razveselila naša serca. Sam pogled polja in travnikov nas uči božjo dobrotljivost in ljubezen. Če opazujemo zeleno setev in s cveticami obsejane travnike, in se spominjamo, da je vse to zavoljo nas naredil, gotovo se napolni naše serce z novim zaupanjem do tako dobrotljivega Očeta v nebesih. Tako pospešujejo procesije po prosti naravi v nas hvalježnost in ljubezen do Boga.

Slovesni obhodi po prostem so tudi znamenje zmage in veselja sv. cerkve. Bili so časi, ko so kristijane preganjali in so morali božjo službo v podzemeljskih votlinah obhajati. Tudi dandenes je še mnogo krajev, po katerih morajo katoličani svojo božjo službo le v cerkvi obhajati, v slovesnih sprevedih se ne smejo na ulice pokazati. Pri nas je, hvala Bogu, drugače. Mi moremo prosto in očitno spoznavati svojo vero. Nihče nas ne sme brez kazni motiti, ali zasramovati. Ali se ne bomo veselili te prostosti? Obhajajmo toraj procesije slovesno in hvalimo Boga, da smemo svojo vero očitno spoznati.

Procesije slednjič pospešujejo tudi občestvo svetnikov, tisto tesno zvezo, ki je mej pravovernimi na zemlji, svetaiki v ne-

besih in dušami v vica. Spodbudljivo je tudi, da pride cela občina v drugo cerkev in v njej obhaja božjo službo. V resnici je spodbudljivo videti vso občino združeno v ljubezni okoli svojega dušnega pastirja, ki molijo eden za drugega; saj smo vsi bratje v Jezusu Kristusu. Vsi smo združeni s tisto vero, vsi molimo tistega Boga, smo odrešeni po tistem Kristusu, imamo vsi eno in isto daritev in zakramente, imamo vsi isto zapoved ljubezni, upamo vsi en namen, večno zveličanje v nebesih. V znamenje te zveze sprejme tudi dušni pastir tujo procesijo ter jo pozdravi. Iz zvonika pa razodevajo zvonovi svoje veselje in nam kličejo:

„Kaker se naš glas čisto razlega in oblake predira, tako naj se vzdiguje vaša molitev pred božji tron, da bo vslišana.“

Ker občestvo svetnikov obsega ne le verne, ampak tudi svetnike v nebesih in duše v vica, molimo pri procesijah litanije vseh svetnikov, v katerih se tudi spominjamo vernih duš v vica.

Ker je naša vest z grehi, obtežena in si ne upamo naravnost Boga prositi izvolimo si svetnike za svoje posredovavce. Oni, ki so se dobro bojevali, tek dokončali, vero ohranili, ki so za Boga živeli, trpeli in se bojevali, ki so za sv. vero svoje življenje dali, ti so v resnici prijatelji božji in Bog vsliši njih priprošnje. Zato molimo k Bogu po priprošnji svetnikov, najpred preblazene device Marije, potem sv. angeljev, apostelnov in marternikov, škofov in spoznavavcev, sv. devic in vdov in za potrebe vesoljne katoliške cerkve. Ne vzbuja li taka molitev najblajša čutila v sercu?

O raznoverstni slepoti.

III.

Premislimo slednjic še tretjo stopnjo te čudne slepote, ki obstoji v tem, da slepec svoje lastne slepote ne vidi in ne spozna, ali, da povem z besedami Origenovimi, da nima čutila za slepoto. Kristus pri svetem Mateji (15. 14.) pripoveduje priliko o dveh slepcih, izmej katerih vodi eden drugega. „Če pa slepec slepca vodi, oba v jamo padeta“. Vodnik in vojeni, oba sta bila slepa, toda kateri bolj? Jaz menim,

da je bil bolj slep vodnik ali voditelj, ker oni slepec, ki se je dal voditi, je videl, da je slep in da mu je treba ptuje pomoči. Četudi mu je manjkalo čutila za vid, mu vendar ni manjkalo čutila za slepoto. Slepi vodnik pa, ki je družega vodil, ni bil samo brez čutila za vid, temuč tudi brez čutila za slepoto, ker se je prederznil voditi družega slepca, kaker bi sam videl. Slepec, ki nima čutila za vid, je enkrat slep; slepec pa, ki nima čutila ne za vid ne za slepoto, je dvakrat slep. Tak dvakrat slepi je bil tisti vladika Laodicejski, kateremu je Kristus po svojem tajniku, svetem Janezu evangelistu, pisal takole poglavje: „Ne veš, da si vbog, in vsmiljenja vreden in slep“. (Razod. 3, 17.) Imenuje ga dvakrat vbozega, ker je bil dvakrat slep; saj je to dvojna slepota, če kedo svoje slepote ne sprevidi. To je slepota naj višje stopnje.

Slep je bil očak Izak, pa ker je spoznal svojo slepoto, je tipal roke svojega sinu Jakopa, da bi tip prišel na pomoč pomanjkanju vida, in rekel je Izak Jakopu: „Stopi le sem, da te ošlatam, moj sin, in se prepričam, ali si moj sin Ezav, ali ne“. (Gen. 27, 21.). Slep je bil stari Tobija, pa ker je spoznal svojo slepoto, si je pomagal s tem, da se je dal voditi služabniku in je tako šel naproti svojemu sinu. Pritekel mu je proti pes, ki je bil sè sinom na poti in je prišel ko napovedovavec ter se je z repom mahaje prilizoval. Slepi oče pa je vstal, „in je jel teči, pa se je z nogami spotikal, in — ko je podal roko hlapcu, je svojemu sinu naproti hitel.“ (Tob. 11, 9.) Slep je bil evangelijski Bartimej, slepa tista dva neznana siromaka pred mestom Jeriho. Toda ker so spoznali svojo slepoto, so prosili to edino miloščino mimogredočega Kristusa, da jim zopet podeli vid: „Gospod, da vidim“! Slep je bil pri križanju Jezusovem Longin, pa ker svoje slepote ni spoznal, je imel slepoto najhuje verste. Drugi rimski vojaki so videli: videli so Jezusa, da je že mertev in zato mu niso kosti sterli. kaker so jih sterli razbojnikoma, ki sta bila še živa, da bi prej vmerla. Tisti vojak sè sulico je bil slepi Longin, in vender se je prederznil, kaker da ne bi bil slep, še celo, kaker da bi sè zapertimi očmi bolje videl, kaker njegovi tovariši z odpertimi, sè sulico Kristusa prebosti, češ, da je še živ: „eden vojakov je sè sulico njegovo stran odperl.“ (Jan. 19.) O ti največa slepota: ne videti, ne čutiti, ne spoznati svoje lastne slepote!

Pa kaj je krivo lete slepote? Slepote perve verste sem rekel da je kriva nepazljivost; slepote druge stopnje je vzrok strast; te tretje verste slepote pa pravim da je najbolj kriva prederznost. Spomnimo se tistih pismarjev in farizejev, o katerih je Kristus takole govoril svojim učencem: „Pustite jih; slepci so in slepce vodijo“. (Mat. 15, 14.) Če so bili ti farizeji slepi, kako so se mogli postavljati slepcem za vodnike? Zato, ker je bila njih prederznost, njih silnost in nepredvidnost tako velika. Da se more slepec samega sebe drugim slepcem ponuditi za vodnika, mora imeti dvojno prederzno misel, eno, s katero ima druge za slepe in potrebne vodnika, drugo, s katero samega sebe nima za slepega, temuč za takega, ki vidi, in zmožnega, slepe voditi. Taka pa je bila ravno teh slepih farizejev prederznost, ko so pri drugih slepoto, ketere niso videli, venderle imeli za slepoto, svojo lastno slepoto pa so imeli za vid in zato so sami sebe prederzno postavljali slepim za vodnike. Pač zares ábotna prederznost, če hoče slepec voditi slepca, in kerta kert: pa še mnogo nespačetniša je prederznost, če bi slepec videčega in kert hotel voditi risva. In taka je bila tista prebedasta prederznost nekih drugih farizejev, ki so rekli Kristusu: „Ali smo tudi mi slepi?“ (Jan. 9, 40.)

Neke sobote, proti koncu oktobra, tretje leto svojega oznanjevanja je Kristus, grede iz tempeljna, podelil vid od rojstva slepemu človeku. Imenujejo ga neketeri Cedonija in tudi Klidonija. Postal je kesneje Kristusov učenec in je sè svetim Maksiminom škofom, z Lazarjem in njegovima dvema sestrama Marijo in Marto šel na Francosko, kjer so ga slednjič izvolili za eskega škofa (Aix). Ko je toraj Jezus ozdravil tega slepega siromaka, so mu sosedje in kateri so ga poprej videli, da je bil berač, rekli: „Kako so se ti odperle oči?“ Odgovoril jim je: „Tisti človek, ki se imenuje Jezus, je blata naredil, in je pomazal moje oči, in mi je rekel: Pojdi h kopli Siloe in umij se. In sem šel in se vmil in vidim“. (Jan. 9, 11.) Pripeljejo ga nato pred farizeje. Ti pa, preslepljeni od nevošljivosti, skušajo na vsak način slavo tako velikega čudeža otemniti. Zato hočejo sè vsilo prepričati Cedonija, ali da ni bil nikoli slep, ali pa da Kristus ni mesija, temuč grešnik, ker ne posvečuje sobote, zato ker je v soboto blato napravil. Glejte jo tu prederzno slepoto! Ce-

donij, od Kristusa ozdravljen, je bil ris in orel*), ker je spoznal svojo prejšno slepoto in ker je v Kristusu zdaj častil svetost in molil božanstvenost. Farizeji pa so bili kerti in sove in vendar niso hoteli spoznati svoje slepote, temuč prederzni zavólj svojega vida so se vsiljevali voditi, da še celo zavesti risva. Prederzni taki slepoti je posvetil tudi Kristus pri svetem Luki (6, 39—43) s temile besedami: „Ali more slepec slepca voditi? . . . Kaj pa vidiš pozder v očesu svojega brata, bruna pa, ki je v tvojem očesu ne čutiš? Ali kako moreš reči svojemu bratu: Brat! daj, da ti izderem pozder iz očesa, ko sam v svojem očesu bruna ne vidiš? Hinavec! izderi poprej bruno iz svojega očesa, in potej glej, da izdereš pozder iz očesa svojega brata“. Glejte, to vam je debela prederznost in prederzna slepota. Tisti hinavec, četudi mu veliko bruno slepi oko in mu popolnoma vid ovira, vendar še ne pozna svoje slepote, temuč, kaker da bi imel čisto zdrave in risove oči, se dela, da vidi in da hoče potegniti veliko maujši pozdir iz ptujega očesa.

Zdaj vam pa za sklep tega premišljevanja dostavim eno samo porabno iz zanesljivo znamenje, po katerem more vsakedo, keterega koli je stanu in službe, kaker iz lastne skušnje sprevideti in spoznati svojo nravno in dušno slepoto, in to je: če zanemarja pripraven pomoček. Pristopite kristijani vsakega stanu, vsake verste in službe: ali vidite neizbrisljiva znamenja, ki so vam bila vtisnjena pri svetem kerstu, pri sveti birmi —? ali vidite dolžnosti svojega stanu, keterega koli ste že? ali vidite te ali one gotove nevarnosti, da zgubite večno zveličanje in si zaslužite večno pogubljenje? ali videte, da ste v stanu smertnega greha? Vi to ali vidite, ali pa ne vidite. Če vidite, kako morete še odlašati s pomočki? In če odlašate s pomočki, kako potem vidite? Slepí ste. Nič družega vam ne ostane, kaker da z evangelijskim Bartimejem in slepcema iz Jerihe sè skesanim srcem in s ponižnim glasom zakličete: Jezus, sin Davidov, vsmili se me! Daj, da bom videl!

Br. S.

*) Risev ali ris je roparska zver, ki posebno slovi zavólj svojega bistrega vida, kaker orel mej pticami.

Vsakdanji kruh.

5. Za mesec maj — veliki traven.

1. Eno samo dobro pripravljeno obhajilo nas more posvetiti in izpopolniti, ter v to zadostuje.

2. Ke bi opazil, da sem z najtanjšo nitjo navezan na kaj drugega kakor na Boga, mahoma bi jo pretergal.

3. Samega sebe goljufa, kedor si želi marterniške smerti, v tem pa zanemarja živeti po pravilih svojega stanu in poklica.

4. Terdno se deržimo svojega mnenja, in visoko cenimo svojo sodbo; in glej, to je vzrok, zakaj jih tako malo pride do popolnosti.

5. Tista duša je priprosta kakor golobica, ketera rabi, da Bogu služi, pomočke, ki se ji dajo, ne da bi drugih iskala.

6. Dušni boji so trudapolni, to je res; ali kako prijetno in veličastno je zmagovati v njih!

7. Izmej vseh razžalitev, ki jih bližnjemu prizadenemo z besedami, je zasramovanje najhujša.

8. Ogibajmo se, koliker mogoče, navezanosti na nekoristne in nepotrebne veselice, četudi so dovoljene, da se tim bolj oddaljimo od nedovoljenih in grešnih.

9. Kolika zmotà je: èdnost imeti za grozno, pot v nebesa pa nehodljiv! — Ni prijetnišega in slajšega od postave Gospodove.

10. Po duhu živeti se pravi: misli, besed, dejanj ne ravnati po poželjivosti mesa, ampak po resnici kerščanskega duha.

11. V pogovoru o Bogu bi bili časih radi učenjaki, in samim nam se dopadajo naše lepe misli; a namestu da bi prihajali k spoznavanju resnice, se napolnjujemo le z ničemernostjo.

12. Vsaka majhina napaka, vedoma in hotoma storjena, škodi naši popolnosti več ko sto drugih, v ketere smo pali iz neprevidnosti.

13. Vsaki trenotek imamo biti pripravljene, kakor bi imeli oni isti hip zapustiti to življenje.

14. Prizadevaj si iz vseh moči, da ohraniš svojemu sercu v vseh primerljajih tega življenja enakomerni mir, in dobro se boš imel pri tem.

15. Tergovina bi bila nadležna in nekoristna, ke bi morali tehtati vsaki krajcar in vsaki mali denar. Tako je v duhovnem življenju : ne tehtaj malenkostno vrednosti neznatnih dejanj, ampak ravnaj s prostostjo in velikušnostjo.

16. Priprosta, ponižna, blagovoljna serca dopadajo Bogu pred vsem.

17. Le eno pravilo je brez izjeme : Nič zoper Boga!

18. Suhota duha prinaša več koristi, ako ne želimo, da bi se je iznebili.

19. Ostaní terdno pri tem pravilu : Bodi ponižen sin svete cerkve in papeža ; bodi ponižen podložnik in služabnik svojega vladarja ; moli za obadva, in terdno veruj, da boš tako ravnajoč Boga imel za očeta in kralja.

20. Ako ljubezen zahteva, ni le dobro, bližnjemu povedati, kar mu je potrebno v poduk, ampak tudi, kar mu je koristno v tolažbo.

21. Bodimo zagotavljeni, da nam Boga ne manjka, četudi nam vsega drugega, Boga, ki nam je vse, in nam biti mora.

22. Ženske zaslužijo, da se potrudimo za njih duhovni napredek, ker se dajo lažej k pobožnosti voditi kaker moški ; ti namreč preveč nase derže, ter menijo, da veliko vedo, in toraj drugih ne potrebujejo.

23. Vzvišena duša hrepeni le po večnosti ; in ker je sama večna, ceni, da je vse nje ne vredno, kar ni večno, in preneznatno, kar ni neskončno.

24. Terpimo poterpežljivo, keder vidimo, da smo še daleč od prave čednosti in popolnosti ; prizadevajmo pa si obenem za njo pogumno in goreče.

25. Hrepenenje tvoje naj bo tako, da boš premagoval majhine skušnjave jeze, nezaupljivosti, radosumnosti, nevošljivosti, navezanosti, hinavščine, ničemernosti, pretiranosti, hudih misli ; zakaj le na ta način boš zadobil veliko moč, da boš mogel premagati tudi velike izkušnjave.

26. Čednosti, ki zrastejo v dobroživju, so največ slabe in medle ; tiste pa, ki zrastejo v terpljenju, so zmirom močne in terpežne.

27. Čemu tako hitiš ? — Delaj počasu, mirno, drugo za drugim, tako boš prav dobro napredoval.

28. Ako te svet ne ceni, se veseli, da je vsaj v tem resnico spoznal, in da ne laže.

29. Imej, koliker hočeš, dosti vender nimaš, ako nisi z malim zadovoljen.

30. Priklepaj se mislim in mnenjem svojih verstnikov, in ogibaj se, koliker mogoče, vsakega krega in prepira.

31. Vsaki trenotek, ki ga v molitvi slabo in zanikerno prebiješ, je Bogu vkraden.

Nekoliko kerščanskega nauka.

2. O plesu.

(Konec.)

Glejmo zdaj nadalje dokaze iz starih cerkvenih očetov.

„Ali ne govori sv. Efrem: „kjer je ples, tam je hudič.“ „Peklenski ga je vpeljal, kristijani so ga od paganov podedovali.“ — Ali res tako govori sv. Efrem, jaz ne vem. Vi niste povedali, v katerem izmed njegovih mnogih spisov bi stale te besede in na katerem mestu. Ali mislite, da ne bi bili kristijani lahko tudi od judov podedovali plesa? Ali si upate terditi, da je ples, ki ga je plesal kralj David Bogu na čast, „peklenski vpeljal“? Ali se Vam zdi, da bi bil res mogel sv. Efrem kaj takega pisati? Ne, kajne da ne! Sv. Efrem je sicer res pisal zoper ples, tudi mi to vemo; tudi mi imamo namreč nekaj njegovih spisov na nemščino prestavljenih; v sirskem jeziku, kaker so prvotno pisani, bi jih ne razumeli. Pa, koliker iz teh spisov vidimo, sv. Efrem ni pisal zoper ples pobožnih starih Izraeljcev, temuč zoper tisti, ki je bil ob njegovem času v Siriji navaden. Ali pa vi veste, kakšen je bil tisti ples; ali mislite, da tak, kaker je dandanašnji v navadi mej kristijani? V tem se najberž motite. Kakšen je bil, si moremo koliker toliko misliti po tem, kar se nam pripoveduje že iz časa pred Kristusovim rojstvom o ambubajah. A m b u b á j e so namreč imenovali v Rimu sirska dekleta, ki so si tam s plesanjem in godbo in še z nečem služile svoj kruhek; s čem, to lahko [vganete, ne da bi Vam pravili. Pa tudi mladeniči so bili takrat v Rimu, ki so živeli od plesa in še nečesa; imenovali so se c i n a e d i. Bog je pokončal Sodomo in Gomoro; ali greh gomorski se ni dal pokončati! Iz jutrovskih tako zgodaj okuženih mest se je razširil na Gerško;

z gerško oliko in jutrovsko razuzdanostjo je prišel v stari paganski Rim, ž njim jutrovski ples. Gdo bi se čudil, če je bil tam tudi pri poštenih paganih na slabem glasu? Razumljivo je po vsem tem, kar piše Ciceron: „Nihče se pleše trezev, razen če je morebiti iz uma . . . Množih nasladnosti poslednji spremljevalec je ples.“ — Iz tega Vam mora biti jasno, da Rimci tedaj niso plesali tako, kakor se navadno zdaj pleše. Sploh v starem veku ples ni bil v tem pomenu društvena zabava ali veselica, v kateršnem je zdaj po naših krajih, in tudi še dandanašnji mej pagani in mahomedanci ni.*) Torej smemo po pravici misliti, da tudi sirski kristijani ob času sv. Efrema niso plesali po sedanjem mej kristijani navadnem načinu. In kako so še le citrali, citrali in na flavte piskali in z rokami ploskali! Sv. Efrema pravi (deržimo se seveda nemške prestave) v spisu o zderžanju pred posvetnimi veselicami: „Kedo more dokazati, da se spodobi za kristijane na citre igrati, ali plesati, ali plese imeti, ali na flavte piskati“ itd.? In potem: „Kjer se citra in pleše in z rokami ploska, tam so možje zaslepljeni in ženske popačene, in angelji žalujejo in hudič ima praznik!“ — Kaj mislite, ali je hotel sv. Efrema reči, da je citranje in flavtanje in ploskanje z rokami samo na sebi greh, tako da bi se kristijan nigdar in po nobeni

*) O sedanjih egiptovskih plesavkah, ki plešejo seveda same, ne z moškimi, piše cesarjevič Rudolff: „Te plesavke so posebna od pobožnih mahomedancev zaničevana kasta, ki se v družinah na dalje plodi. Iz Spodnjega Egipta so jih pregnali zavoljo njih nečistega, zapeljivega življenja in zdaj prebivajo po vseh mestih Gorenjega Egipta, kjer je bila od nekedaj jih prava domovina. V svojih hišah — stanujejo pa navadno vse vkup v oddaljenih delih mesta — se izkazujejo za denar pred vbožnimi domačini in radovednimi tujci; ali mnogo opravka imajo tudi po stanovanjih bogatih ljudi, kjer velja po prazniku in kosilu pri dobrodejnem čibuku in nargileju, „čebelni ples“ (tako ga imenujejo) za posebno dražilo. Mej vertenjem, vklanjanjem in neravno nelepim gibanjem se začenja plesanje, keterega nadaljevanja popisovati pa mi spodobnost ne dovoljuje; „orgija“ je, ki se je ohranila po moji misli iz starega veka, bogatega s takimi nezdravimi izrodki fantazije.“ (Eine Orientreise, str. 91. — V drugem popisu cesarjevičevega popotovanja, pisanem od enega njegovih spremljevalcev, se bere nekoliko več o tem plesu, ki se je bil napravil cesarjeviču v nepoželeno zabavo v nekem mestu Gorenjega Egipta. Imenuje se tudi „fantazija“. Vender gredo k popolni „fantaziji“, kakor tu beremo, ne samo plesavke (ghavazije), temuč tudi pevke (almé), ki jih v tem primeru ni bilo. Vidimo pa iz tega, kako se je mogla v Sirahovi knjigi v eni prestavi imenovati plesavka, v drugi pevka. Tudi v Indiji so „bajadere“ plesavke in pevke.)

čeni ne smel dotekniti citer ali z rokami ploskniti? Nam se to ne zdi nič kaj verjetno.

Pa Vi se sklicujete tudi na sv. Avgušтина: „S. Avguštin je vidil v mladosti le enkrat plesalce in potem je imel noč in dan hude skušnjave.“ — Ali je to res? Sv. Avguštin se je grehov svoje mladosti očitno izpovedal pred vsem svetom, in mi smo brali njegove izpovedi, ali o tistih plesavcih nismo našli ničesar. Stvar je torej zelo neverjetna; pa ke bi bila resnična, oстане vprašanje, kako so plesali in ali oblečeni; kralja Davida ples sv. Avguštinu menda ne bi bil delal skušnjav. —

Ali naj Vam velja, da sta Efrem in Avguštin zaverгла ples; zakaj pa mislite, da bi se morali mi bolj njiju deržati kakor sv. Frančiška Salezija in sv. Aljfonza Ligvorija, ki ga nista zaverгла tako popolnoma? Efrem in Avguštin sta govorila o plesu, kakoršen je bil njima znan; Salezij in Ligvorij sta pa živela tako rekoč v našem času in sta pisala o takem plesu, kakor je blizu še zdaj v navadi mej kristijani. Pa na Salezija se ne bomo sklicevali nadalje, saj moramo prav njega in njegov nauk braniti. Ostanimo torej pri sv. Aljfonzu. Njegovo veliko delo „Theologia Moralis“ ima v katoliški cerkvi, skoraj bi rekli, nekako vladno (ali, če Vam je razumljiviše, v r a d n o) veljavo, ker je izrekel Rim o vseh delih sv. Aljfonza, da ni v njih ničesar kakor koli graje vrednega. In on tako piše o plesu (*Theol. Mor. 4, 429*):

„Choreae, nisi malo fine fiant aut cum periculo, alios aut seipsum incitandi ad libidinem; vel cum alia circumstantia mala, secundum se non sunt malae nec actus libidinis sed laetitiae. Quando vero sancti patres eas interdum valde reprehendunt, loquuntur de turpibus et earum abusu. Vide Caj. (1.), Fill. (2).“ (*Choreae, ut docet s. Anton. (3), per se licitae sunt, modo fiant a personis saecularibus cum personis honestis et honesto modo, scilicet non gesticulationibus inhonestis. Idem dicunt Salm. (4) cum Azor, Cajet., Fill., Bon. etc. In choreis autem leviter apprehendere manum foeminae vel non erit culpa, vel ad summum venialis, ut notat Caj. (5) et consentit probabiliter Sporer (6). Vetitum autem fuit clericis a Trid. (7) choreis illicitis assistere, saltem illas ducere (8).*

(1) v. chorea. — (2) n. 223. — (3) p. 2. tit. 6. c. 6. — (4) de 6. praecep. c. 3. punct. 1. n. 17. et 18. — (5) ib. sum. v. chorea. — (6) de matr. c. 8. n. 694. — (7) sess. 24. de reform. c. 12. — (8) vide Salm. ib. —

To se pravi po naše: „Ples, ako se ne godi sè slabim namenom, ali z nevarnostjo druge ali samega sebe spodbosti h poželjivosti, ali z drugo slabo okoliščino, sam na sebi ni nič slabega. ne djanje poželjivosti, temuč veselja. Ako ga pa sveti očetje semtertja zelo grajajo, govore o nespodobnem plesu ali njega zli rabi.“ — Zapomnite si posebno poslednje besede. Sv. Aljfonz se sklicuje dalje na stariše bogoslovce: „Ples, uči sv. Antonin, je sam na sebi dovoljen, samo da ga napravljajo svetni ljudje s poštenimi osebami in na pošten način, namreč ne z nespodobnim gibanjem“. Prav tako uče drugi, ki jih omenja sv. Aljfonz. Eden mej njimi piše tudi: „Na plesu nalahkoma žensko za roko prijeti, ali ni zadolženje ali k večemu odpustljivo. Prepovedal pa je tridentski zbor duhovnikom (t. j. mašnikom in drugim duhovnim osebam) nedovoljenih plesov se vdeleževati ali vsaj voditi jih.“*)

To je torej nauk sv. cerkvenega učenika Aljfonza in katoliških bogoslovcev pred njim; to je tudi nauk vseh bogoslovskih knjig za njim, to je pravi katoliški kerščanski nauk. Ali seveda kedor misli, da je vsaki ples greh in vender gre plesat, ta je s tem v resnici greh storil, ker je ravnal zoper svojo vest. In ker se to, kaker je videti, če ne pogostoma, pa vender semtertja godi in tako Bog žali in greh dela, kjer ga ne bi bilo, ke bi bili ljudje prav podučeni, zato mislimo, da je bila naša dolžnost resnico razločno povedati, in ker ta z malo besedami izrečena, kaker kaže Vaše pismo, ni šla vsem v glavo, zato smo jo povedali tu na dolgo in široko. Pa nikar ne mislite, da smo hoteli

*) Tudi udom 3. reda sv. Frančiška je ples (ob enem s pojedina-mi) po vodilu (II. 2.) prepovedan, ker imajo dajati tudi oni drugim kristijanom zgled zderžnega in zatajevalnega življenja; vender jim ni prepovedan pod grehom. Ako se mu o posebni priliki ne morejo lahko odtegniti, naj prosijo predstojnike dovoljenja, Keteri bi pa brez vprašanja hodili zlasti na očitne plese in s tem pohujšanje dajali, tiste naj predstojniki opominjajo enkrat, dvakrat, trikrat (vodilo III. 4); ako to ne pomaga, naj jih odpravijo iz reda. Ako bi pa kedo že pri sprejemu hotel imeti enkrat za vselej dovoljenje za ples, naj se, vsaj navadno, ne sprejme, dasiravno imajo sicer predstojniki vso oblast, če kedo iz važnega in pravičnega vzroka ne more deržati kakega predpisa vodila, oprostiti ga tiste dolžnosti, ali mu jo po previdnosti s čem družim nadomestiti. V prav posebnih primerih bi se torej gotovo smele sprejeti v 3. red tudi take osebe, ki vsled svojega stanu in stališča v družbi nikaker ne morejo obljubiti, ker to ni v njih moči in oblasti, da ne bodo plesale in na pojedine hodile.

s tem nasprotovati Vašim „duhovnim pastirjem in misijonarjem“, ker oni gotovo ravno to uče, kar mi, kar sv. Aljfonz, kar sv. Frančišek Salezij, kar sveta katoliška cerkev, samo da jih Vi niste prav razumeli.

Vaši dušni pastirji in misijonarji ne učijo, da je ples sam na sebi greh in da se sploh nigdar in po nobeni ceni ne sme plesati, kaker se nigdar in po nobeni ceni ne sme prešuštvati. Oni tudi dobro vedo, da je mej drugim tudi ples neko sredstvo omike in celo obstojni del splošne svetne izobraženosti; vedo, da se tudi po samostanskih učiliščih učenke višjih stanov uče plesati — seveda jih ne uče nune same, temuč imajo druge najete za to. Kedor mej svetom živi, temu je primerna unanja olika potrebna. Visoko izobražen pa v unanjem vedenju okoren in plah človek mnogo dobrega ne doseže in ne stori, kar bi bil lahko, ke bi se bil privadil o pravem času dostojni gibčnosti v občevanju s svetom. Ples more imeti potemtakem tudi dober namen, more biti spodoben in sramožljiv, kratek in redek in ne strasten, in takega nihče po pravici ne obsoja. Ako pa dušni pastirji in misijonarji vejo in vidijo, da se pleše strastno, nespodobno in čez mero, potem je seveda njih dolžnost poyzdigniti svoj glas in koliker morejo odvracati od takega plesa, ker je v resnici nedovoljen in pregrešen. Nezmernost je greh še pri dobrih delih, nikar ne bi bila pri plesu, ki sam na sebi ni ne dober ne slab. Ke bi vbogi kmetič poleti, ko ima največ dela na polju, po 7 ur na dan v cerkvi čepel in molil in svete reči premišljeval, ali bi bila taka molitev Bogu dopadljiva? Vsak pameten človek bo rekel, da ne; zoper voljo božjo bi bila, grešna bi bila torej. Ako bi kaka precartana gospodična cele noči preplesala in potem po pol dne prespala, po pol z jedjo in ničemernostjo zapravila, tako ravnanje bi bilo kajpada tudi pregrešno, graje človeške in božje kazni vredno.

Pa naj ostane ples v svojih mejah, vender ga dušni pastirji nimajo za kaj priporočati, ker ni potreben h zveličanju; pač pa imajo vzrokov dovolj, da odsvetujejo in zabranjujejo, koliker morejo, tudi take plese, zlasti, ker se pri tem, kar komu posebno vgaja, kaj lahko prestopi prava meja, tako pri dobri jedi in pijači, kaker pri plesu.

Kar se posebej nas Slovencev tiče, mislimo gotovo tudi mi, naj bi se ne tratil pičli denarček in dragi čas po plesih in praznih veselicah. Zlasti priprosti ljudje naj bi dajali namestu za

vino in ples, kar vterpe, raji za dobre knjige in časopise, namestu zgubljeni kratke ure zlate mladosti po „brijarjih“, naj bi rajši lepo doma brali in učili se koristnih reči, da bi si znali kedaj kaj pomagati, da bi jih ne spodrivali tujci povsod, kjer je kaj boljšega, da bi si upali sami se lotiti tudi večih reči in prav obračati vse, česar bi se lotili, ne samo v umnišem obdelovanju svoje zemljice, temuč tudi v tem, kjer je treba še kaj več znanja in poguma. Le bogati ali vsaj premožni in v resnici omikani manjši narodi se morejo mej večimi, ki jih stiskajo in zatirajo, vbrantiti potujčenju in, kar je še mnogo hujše — posužnjenju. Nevarnost za nas Slovence ni majhina, to vsi dobro vemo. Le največa splošna pridnost in varénost nas morebiti reši, ples ne — pa seveda terdi, nekatoliški nauki o plesu tudi ne. To je za zdaj naše ponižno prepričanje. Z Bogom!

P. Stanislav.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo č. p. Florentin Hrovat, mašnik 1. reda sv. Frančiška, poslednja leta najpridniši pisavec „Cvetja“, † v Novem mestu 3. majnikat t. l.; rajni udje 3. reda skupščine trojiške: Lovro Kozar, Matija Čeh, Janez Rožkar, Marija Fišer, Terezija Ploj, Apolonija Močnik, Ana Korošec, Julijana Slatinšak, Terezija Čeh, Jera Muršec, Marija Bolkovič, Ana Vogrin, Neža Hrnja, Marija Hojnik, Gertrud Mlinarič, Uršula Parklič, Jozefa Markovič, Ana Vogrin, Marija Borko, Marija Urbanič (stara 93 let), Jakob Ploj, Frančišek Čuček; rodiške: Neža (Ana) Prelec, Marija (Angela) Obersnel, Marija (Joana) Cunja; goriške: Neža (Elizabeta) Pavlin, Katarina (Klara) Kragelj; libušenske: Lucija (Uršula) Sivec.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: Fr. J. da ga Bog obvaruje hude nalezljive bolezni; neki bolan otrok v Vipavi, da bi mu Bog polajšal bolečine in zdravje dal; neka tretjerednica priporoča vmerlega duhovnika; dve osebi za zdravje in poterpežljivost; dva moža za spreobrnjenje; A. P. v dober namen; neki tretjerednik priporoča svojega soseda za zdravje; 15 udov bratovščine živega rožnega yenca; neka tretjerednica za srečen porod; neki tretjerednik z Ogerskega sam sebe, svoje stariše in brate; J. Z. svojega sinka za zdravje in vse dobro; M. V. za popolno ozdravljenje; J. R. za pomoč v dušnih in telesnih

potrebah; I. J., bogoslovec, za ozdravljenje; J. Ž za pomoč v skušnjavah in dušnih britkosti in da bi mogel stopiti v samostan; iz Ljubljane za vernitev duhovnega očeta; nekedo priporoča svojo mater za ozdravljenje; več oseb iz Zagorja v razne dobre namene.

Zahvala za vslišana molitev.

Brežičane (Bosna) 21. sušca 1894.

Januarja mesca tega leta sem bil na nagloma hudo zbolel za influencijo. Na vsem životu sem bil jako slab; posebno okolo serca so bile velike bolečine. Neko noč mi pride na misel, „deni škapulir sv. Frančiška Ser. na boleče mesto“ in denem ga z obljubo, ako mi sv. Frančišek sprosi milost zdravja, želim to v „Cvetju“ naznaniti v večje češčenje njegovo. In res sem se čutil vsaki dan boljšega, tako da sem kmalu začel svoje navadno delo opravljati. Hvala Bogu in sv. Frančišku Ser. M. M.

Z Goriškega 7 m. tr. 1894.

Tretjerednica mirenske skupščine se zahvaljuje presvt. družini za uslišano molitev.

Kmalu potem, sem hudo zbolela. Zdravniki so mi dajali malo upanja. A jaz nisem obupala. Zatekla sem se zopet k presv. družini s terdnim zaupanjem, da mi bode tudi zdaj pomagala. Obljubila sem, da, ako ozdravim, hočem to tudi v „Cvetji“ naznaniti. In res, ozdravela sem toliko, da mi je mogoče še nadalje opravljati svojo službo. Z veseljem izveršujem sedaj svojo obljubo. Večno zahvalo izrekam presv. Družini! M. V.

Z Gorenjskega 23. m. tr. 1894.

Prodala sem govejo živino, pa kupec mi je goljufno premalo denarja dal. Zatekla sem se k sv. Antonu Padovanskemu, k sv. Benediktu in preč. devici Mariji z velikim zaupanjem, in sprejela sem pomoč, ker mi je bil denar povernjen. Tudi sem bila že dvakrat vslišana, ko sem se k sv. Antonu zatekla, ko je živine bolehal. Zato se priserčno zahvaljujem Bogu, ki me je vslišal na priprošnje svojih svetnikov. P. P.

Z Goriškega, 24. m. tr. 1894.

Zahvaljeno bodi premilostno Serce Jezusovo v najsvetejšem zakramentu! — tako sem vskliknil poln hvaležnosti, ko sem izvedel, da se je srečno iztekla neka zelo važna zadeva, ki se tiče moje duhovnije.

Opravil sem več devetdnevnic v čast premilostnemu Sercu Jezusovemu v najsv. zakramentu; priporočil sem zadevo tudi sv. Jožefu in sv. Antonu Pad., naj mi pri Jezusu izprosita vslišanje, ako je volja Njegova. Obljubil sem tudi, da razglasim v „Cvetju“, ako bodem vslišan. In vslišan sem popolnoma! — Častilci presv. Serca Jezusovega, zlasti duhovni sobratje! Kadar vam pastirske skerbi težijo dušo, idite pred tabernakelj, izročite zadevo zaupno presv. Sercu, ki v njem bije, in izkusili bodele moč take molitve.

Duhoven.

Sè Š t a j e r s k e g a 24. m. tr. 1894.

Naznanjem priserčno zahvalo Devici Mariji in sv. Frančišku za vslišano prošnjo v hudi vratni bolezni. Po mnogih mesecih mi zdravniki niso dali upanja, da bi se mi moglo pomagati. V svoji veliki žalosti se zatečem h Devici Mariji in sv. Frančišku in pri njima prosim pomoči. Prošnja je bila vslišana, bolezen je ponehala in zato hitim spolniti obljubo, da stopim v 3. red, če ozdravim in po „Cvetju“ Bogu za vse obilne dobrote izrečem večno hvalo.

F. B.

Dalje naznanjajo svojo zahvalo: M. G. 3.rednica iz Celja, da so se ji spolnile želje po priporočevanju k lurdski M. B.; A. P. za vslišanje; B. P. iz Celovca za pomoč v veliki nevarnosti zavoljo nekih denarjev, ki bi bili imeli v zgubo priti, pa so se rešili po Devici Mariji in sv. Antonu Padovanskem; J. Smrekar za ozdravljenje in večkratno pomoč; dve tretjerednici iz Št. Ruperta za večkratno pomoč na priprošnjo Matere božje, sv. Jožefa, sv. Frančiška in sv. Antona; M. S. tretjerednica za ozdravljenje neke nevarno obolele osebe, za katero je s tovarišicami opravljala devetdnevnic v čast presvetima Sercema Jezusa in in Marije itd.; J. K. iz Konjic za ozdravljenje živinčet svojega gospodarja in vernitev zgubljenega jagnjeta; J. Z. od Sv. B. za zboljšano zdravje svojega deteta; Fr. J. za pomoč v tudi stiski; A. J. za ozdravljenje hude bolezni v gerlu; M. V. za srečen izid pri operaciji; J. M. za srečno delo pri nevarnem kopanju vodnjaka; M. B. za vslišano prošnjo v nevarni bolezni neke duhovne osebe; Fr. D., vdova, za srečno dobljeno sitno pravdo; J. B. za srečno rešitev nekega deteta izpod voza; M. Z. za ozdravljenje štirih bolnikov in drugo vslišano prošnjo.

vi besedi, kjer rabimo po dve namestu sestavljenke drugih jezikov za enoten pojem, prim.: „moja sta'ra ma'ti“ (meine alte Mutter) in: „moja sta'ra ma'ti“ (meine Grossmutter); „tù je Sk ó'fja Ló'ka“ in: „tù je škó'fja ló'ka, tam je škó'fja nji'v a.“

Nauk o besednem povdarku spada nekoliko v glasoslovje, nekoliko v tista dela slovnice, kjer je govorjenje o izobražanju debela in oblik besede. V glasoslovju so povedati splošni zakoni naglaševanja.

Naglašene besede imajo povdarek ali na enem ali na več zlogih. Na več zlogih se povdarjajo skercene iz več prvotno samostojnih besedic: n ê'k á d ô', n ê'k o g a', d o'k a'j, d o'k l e'r, k á' d á'r, v è' n d á'r') itd. in sestavljene brez veznega samoglasnika: p ô'l z é m á l j'nik, p è't s t ô'l è't n i c a, d e v è't d n è'v n i c a itd. V poslednjem primeru ima prvi naglašeni zlog tudi nekolik stavčni povdarek.

Navadno je naglašen v besedi en sam zlog, ki more biti ali dolg ali kratek.

Lenaglašeni zlogi so pri nas kratki; le v posameznih primerih je čutiti še nekoliko dolžine: b è'ž i'm, b è'l i'l i, t r è'b u' h a, z l a's t i v prvem delu nekaterih novih sestavljenek: l j'u b o s u m n o s t, m i l o s à'r è' n o s t, s t r è'l o v o' d i t d.

Povdarja se v raznih krajih različno. Za olikano izreko ne morejo imeti vsi načini enake veljave. Deržati se je po pravici krajskega, zlasti dolenjskega naglaševanja, ker je najbolje ohranjeno in je bilo nekedaj blizu tako tudi drugod.

Razločujemo torej v dolgih zlogih potisnjeni¹⁾ in potegnjeni²⁾ povdarek; prvi pada na prvo polovico samoglasnika, imamo ga n. pr. v: d a'n (*Tag*.) v r a't (*Hals*.) l a's (*Haar*.) m ó'ž (*Mann*.) l a'è'ni (*der hungrige*.) s i'ti (*der satte*.) m i'sli (*er denkt*, ali *des Gedankes*, *die Gedanken*.) s o'l i' (*des Salzes*.) s o'l i't e (*salzet imp.*) itd. Drugi pada na drugo polovico samoglasnika, imamo ga n. pr. v: d a'n (*gegeben*.) v r a't (*der Thür*.) l a's (*der Haare*.) m ó'ž (*der Männer*.) l a'è'ni (*hungrige*.) s i'ti (*satte*.) m i'sli (*denke imp.*) s o'l i' (*er salzt*.) s o'l i't e (*ihr salzet*) itd.

Kratek naglas imamo dandanašnji le eden, potisnjeni: b r a't, s n o'p, m e'è, d i'm, k ù'p, (*Haufe*.) p à's, s v è't (*Rath*.) d à'n á's, p à'k à'l, j a'j c e; d è'k l e; t r è's k a'³⁾ itd. Nekedaj (ali ne prvotno) je bil brez dvojbe tudi kratki pote-

¹⁾ V è' n d á'r je iz v è'm-d a-ž e po teh spremembah: v è'm d è'e, v è' n d è'e, v è'n ž e, v è'n r e, v è'n r, v è'n d r, v è' n d á'r.

²⁾ Ta razloček je opazil pri nas menda prvi V. Vodnik. V nekaterih narečjih se dandanašnji malo ali nič ne čuti. Ali kedor tega razločka ne pozna ali ne prizna, njemu slovensko naglaševanje nigrad ne bo jasno.

³⁾ Po nekaterih krajih se namestu poslednjega povdarja ravno tako kratko predposlednji zlog: p à'k à'l, t r è's k a, j a'j c e, d è'k l e itd. Morebiti se je ravno vsled tega nagnjenja zgubil tudi razloček m a'j in⁴⁾ ker je namreč a' = aa' in se je to spremenilo v a a' = a'.

gnjeni v navadi v primerih kakor: ž e' n a, z e' m l' j a, r o' k a, n o' g a itd. ¹⁾

§. 17. O razmeri mej našim in starim hervaškim naglaševanjem.

Pervotno slavensko naglaševanje je do zdaj najbolj ohranjeno v tako imenovanem čakavskem narečju hervaškega jezika. To narečje ima nepovdarjene zloge kratke in dolge; povdarjati pa se morejo kratki le na en način, dolgi pa kakor pri nas ali potisnjeno ali potegnjeno: v o' d a, v i' n o' b r u' s, k l j' u' č, k o' p a' m, p i' š e' m itd. ²⁾

V štokavskem narečju, to je v knjižni hervaščini in serbsčini se pomakne vsaki čakavski naglas, ako je le mogoče, za en zlog proti začetku besede ³⁾ in sicer tako da ima sprednji zlog v štokavščini potegnjena naglas, ako je dolg: č, ako kratek: č; torej: v o' d a, v i' n o, k o' p a' m; na prvem ali edinem zlogu se pa vsaj čakavski č spremeni v č': k l j' u' č, p i' š e' m. Keder ima že čakavščina na prvem zlogu potisnjena naglas, ostane tak tudi v štokavščini: b r u' s, b l a' t o, k o' l o, g o' l u' b.

Naša slovenščina je v tej reči nekako v sredi mej čakavščino in štokavščino. Pri nas samo kratki povdarek s poslednjega zloga prehaja na predposlednji in tudi to le, ako je v predposlednjem zlogu samoglasnik dolg in če je kratek, ako je e ali o; v poslednjem primeru nadomeščamo zdaj starši č: z č', ali glas je široki, glasu a se bližajoč (po tem širokem glasu se razločujeta od prvotno ali vsaj že v čakavščini povdarjenih e in o): v i' n o', z i' m a, v o' d a, ž e' n a. ⁴⁾ (Dalje prih.)

¹⁾ Morebiti se je še v 16. stol. govorilo e', o'. Vsaj Dalmatinova pisava gorra, bōdde (sticht) kaže na to. Ako se zdaj kje govori ž e' n a, g o' r a, more to biti iz ž e' n a, g o' r a, kakor iz', ali pa tudi naravnost iz ž e' n a, g o' r a, kakor p a' k a' l iz p a' k a' l.

²⁾ Mi se deržimo glede čakavščine Mažuraniča, ki je brez dvojbe sam slišal čakavski dvojni dolgi naglas. Da ga Nemanic (Čakavische Studien) ni slišal, temu je vzrok: ali njegov v tej reči premalo občutljivi sluh, ali pa to, ker je opazoval v takem kraju, kjer je razloček res že zgubljen.

³⁾ Predlogi veljajo za prvi zlog besede, pred katero stoji: č. k o' d b r a' t a, št. k o' d b r a' t a itd.

⁴⁾ V tem se je vjemala z našo slovenščino in štokavščino večinoma tudi polabščina; ruščina in večinoma tudi bolgarsščina je ohranila prvotni naglas na končnici.

Novosti.

Marija varhinja nedolžnosti. Molitvena knjiga za mladino. Spisal Karol Čigon. Dobiva se pri g. pisatelju vik. rju v Temnici (P. Kostanjevica) na Goriškem v pol usenju z zlato obr. po 40 kr., v usenju po 65 kr., z medenin oklepom, v kosti in prekrasnim vezilom po 2 gl.

Pomladni glasi posvečeni slovenski mladini. IV. Uredil Ivan Štrukelj. V Ljubljani 1891. Tiskala „Kat. Tiskarna“. Cena broš. 25 kr., kart. 35 kr.

Igre in pesmi za otroška zabavišča in ljudske šole. Uredil Ivan Mercina, učitelj na e. kr. deški vadnici v Gorici. V Ljubljani. Izdala in založila „Družba sv. Cirila in Metoda“. 1893. Cena 60 kr.